

LA TAFALA

SURT ELS
DISSAPTES

5.

Diputació, 262

Xerrameca

Ja es foral Rey de l'Estat espanyol, y de tot lo que ha passat se'n anirà perdent la memòria á mida que las novas *emocions* que ns esperan vinguin á remoure l'opinió en altres sentits.

Hem pogut treure experiéncia dels fets ocorreguts y per ella'n refermém en la nostra opinió de que sols á maquinacions políticas obeheix l'espectacle que'l's barcelonins y'l's catalans tafeners han presenciat aquestes dues derreras setmanas.

Sobressurt entre'l's innombrables incidents ocorreguts ab motiu del viatge del Rey, l'actitud del President del Consell de Ministres en lo que's referéix á l'esperit autonomista que s'ha manifestat en distintas ocasions, y, mes ó menys encobertament, devant del Quefe suprém de l'Estat.

El talent de'n Maura s'ha demostrat en la forma ab que aquest senyor ha sabut contestar als *pedigüenos*.

Mes catalanista qu'e'l's catalanistas s'ha mostrat en sas respuestas.

Pera tot ha tingut la justa frase. Pera tot ha sabut respondre significant respecte per lo que desde Madrid no ha respectat may. Llengua; autonomía, personalitat... tot, tot ho ha sabut tocar ab trassa de mestre, deixant no pochs esperansats y algunos convenuts de que d'en Maura y del Rey han de venir las reformas que Catalunya necessita.

Y pecat mortal deurá ser per tots aquests senyors, l'affirmar, com afirmém nosaltres (y la proba al temps), que tot lo que aquí ha passat no son mes que fochs artificials, hirteig polítich y fum de palla que s'estava ab el recort de la visita regia.

En Maura's declará enemic del Catalanismus quan no era govern. S'entretingué, ab aplaudiment de tota la taifa de polítichs centralistas, en revolcar el programa del Catalanisme, pretendent haverli donat el cop de gracia. Ab tot y las seyas afirmacions d'avuy, en Maura no ha rectificat cap dels conceptes ab que pretengué combatre el moviment y las aspiracions de Catalunya. ¿Qué n'havém d'esperar, donchs?...

Y no será per demés, ja que havém comensat á pecar, que per dessobre de la confusió que ha esdevingut entre determinats elements, hi aixequém nosaltres el nostre crit d'alerta desapassionat, fent recort de que lo que pochs anys enrera era penable y anti-espanyol, avuy es vist ab bons ulls pels que ocupan el lloch mateix desd' ahont se lançavan anatemas contra tot lo que de sagrat tenim en nostra patria catalana. La

DESPEDINTSE

En Maura: — ¡Y do! Guardáume aquests trastos pera quan torni. No es cosa d'anar á Madrid vestit de catalanista.

bandera de la nostra terra fou titllada de separatista, fou arreconada de nostras festas, fou foragitada fins del cims de las nostres casas, y avuy la veyém decorant l'obelisch que l'exèrcit ha aixecat en honor del Rey.

La llengua catalana, motejada de dialecta, fou prohibida per R. D. en las nostras escolas, fou rebutjada en las oficinas telefòniques y telegràfiques, tou injuriada pels governs espanyols, y avuy el Rey vol parlarla y en Maura'n ta l'elogi.

¿S'ha justificat aquesta inconseqüència? No. Y no sols no s'ha justificat, sino que segueixen essent vigents las lleys que, sense la protesta d'en Maura y ab la firma del Rey, disposan tot lo contrari de lo que de paraula han afirmat mentres han viscut á Barcelona.

¿Es això serio? ¿No estém somiant truytas creyent que aquesta gent poden ni arribar á capir lo que vol y necessita Catalunya?

Cal que are que ha passat la turbonada; que are que l'enborratxament de lluminarias, recepcions y techs ha passat pera tornar á la vida normal, se pensi serenament ab lo que significa la vinguda del Rey á Catalunya y's calculi be qui es el que n'ha sortit beneficiat, si el poble ó'l govern. Y ns trobarém ab el resultat tristíssim de que Catalunya seguirá trevallant y pagant, que las innombrables fàbricas que han parat sos treballs, deixantá milers d'obrers al carrer, seguirán parades, sense lleys que les beneficihin y sense tractats que ls hi afianzin la producció. Y, en cambi, la personalitat del govern centralista haurá esdevingut mes forta y menys responsable porque ja han tingut bon compte's seus representants en advertir que'l qui vulgi reformas que se las afanyi; que lluyt pera portar gent á las Corts, com si de las Corts espanyolas pogués may sortirne res de beneficis pera'l pais.

Això volen ells: lluya política; que'l poble's llensi, gastant energias, perque mentres aquest poble cregui y esperi ab aquests procediments, la vida dels governs es assegurada.

En Maura ha sabut lo que feya. Mentre ha estat aquí s'ha vestit d'indígena: s'ha mostrat contrari y enemic de la politiquería porque sab que això aquí agrada; pero al deixar Barcelona, ha llensat sas vestimentas d'autonomista, s'ha ficit el gech de President de Ministro, y tornará á Madrid mes polítich que may, mes fort que may y mes centralista que may. O si no, al temps.

GNOM

El meu missatje

Y vegin, are qu'es fora quina memoria, Deu meu! em recordo del missatge que jo li volta fer y entregarli... de levita ben curiós y ben lluhent, ab coll de camisa *Dandy*, ab gorreta de *Jokey*, y *Plimsaul* ben llegitim, dels que semblan ulls de peix. Y ho deploro molt, encare que jo y en Maura estiguem bastant d'acord ab el modo que s'han de pagáls gastos, y per lo tant hi sobrava els meus discursos y el seu y la dotzena de frare de missatges que s'han fet, que tractant de protegirnos no'ns falta may el govern. N'obstant, aixís en familla á las postres de un banquet li haguera dit, no descuydi tot això que demanem, es necessari que miri de parla un rato ab el Rey per si vol fe alguna cosa que á Catalunya convé, Per lo demés ja no passo ni cuidado ni recels, porque ja se las reformas que entretant fará voste á cambi del entusiastisme y satisfacció que sent, del *cariño* que are'ns porta y que quasi'no entenem, vegí si troba manera de carregá un xiquet més, la contribució que's paga per fabricar calzots, y panyos y sederias y mitjons de punt inglés: si per dintre'l municipi hi queda algun reconet, per netejarlo una mica qu'això ja cab á la lley,

y miri qu' subvencionin ab dos ó tres milions més, la pobreta *villa y corte* porque aquí com vosté veu, sinó reventem de grassos es porque no tenim greix, interessis una estona per els pobres botiguers, fessi veníls de l'*Hisenda*, investigui á tot arreu y aquell que vegin que pagui que ls que cobran van estrets, y ja veurá com s'apujan las sabatas y els barrets y el bacallà y el tocino y l'oli y el pà y la llet, uns articles que are's pagan tirats, á calsevol preu, procurí posar mes trabas sobre'l s'generos que fem, y las cédulas las puji cosa d'un trenta per cent crei un sello, una altre cosa..., un impost sobre'l fideus, en fi que'ns indiqui clara l'estimació de vosté: tot això que jo no dupto qu'es lo que fará primer,

ja'ns ho dará per entregas que no porta tan máreig y tindrà mes temps y calma per pensar tranquilament la manera de lligarros porque sino li escapem, y seria una vergonya are que s'ha descobert que corriam carn y ungla els catalans y vosté, pero no, ja es sapiguda l'atenció y el bon acert que respecte á Catalunya guardan al posar decretos, usant aquella justicia y aquell mateix interès que solia gastá en Roca y are en *Buxó-Rach* apren, y es per això que las gangas que li he dit primerament las espero per el poble per l'industria y pel comers, y are vegin si els missatges no sobvaan totalment, i si á Madrid no mes escoltan els discursos com el meu!

PEP DE LA TRALLA

El Conveni Anglo-francés

Lo cert es que ab las bromas dels inglesos y francesos, jo'm quedo que ja no sé ahont posar el peu.

Una llissó á n'en Maura

Que'n Maura te talent, gairebé no's troba qui ho negui. Pero nosaltres nos permetém dubtarne un xich, y disposats sempre á fer bonas obras, ó al menys la bona obra d'ensenyar al qui no sab, li donaréun una llissó que la pot aprofitar ell y algú altre.

En Maura, en sós discursos, ha confós llastimósament la Patria y l'Estat. Ha parlant de la personalitat de las regíons y de la Patria comú. Donchs be: sápiga'l senyor Maura que Patria es el conjunt d'individuos que, per rahóns de rassa, de costums, de llengua, de carácter, de temperament, etc., etc., forman una colectivitat, una nacionalitat, un poble. Y Estat es el conjunt de nacionalidades ó de colectividades ó de pobles que, units, constitueixen un núcleo polítich que te un govern comú que legisla per medi d'unas Corts ahont hi van representadas las nacionalidades constitutivas de l'Estat.

Eh, ¿qué tal? Sembla que'n expliquém. Aixís, si en Maura regonex personalitat propria á Cataluya y elogia son carácter especial, sa llengua també propia y son temperament, usos y costums propis, ha d'affirmar que l'anomenada Patria comú no existeix, sino que la Patria comú ó no comú dels catalans es Catalunya, la d'ell son las Balears, la dels castellans es Castella, etc., etc., etc.

De tot lo qual se'n desprén que lo altre es Estat y no Patria, y que, per lo tant, es comedia pura tot alló de la *madre* y de los *hijos*, que tant sovint retreuen els que, mes que per *madre*, la tenen per *patrona* que'ls manté de tranch.

Ab lo que'm proporciono'l gust d'esmenar la plana á l'home del dia y la gran satisfacció de sortir en defensa de la veritat.

MONGETAS

Avís important

Per conveniencias en la confecció del nostre periódich, **LA TRALLA** desde'l próxim número, sortirá cada divendres en lloc dels dissaptes, com havia sortit fins are.

Altre

Pera correspondre al constant favor que 'l poble catalá 'ns vé dispendant y accedint als desitjos manifesterats per alguns llegidors pertenexents á la classe obrera, **LA TRALLA** obrirà una secció destinada á publicar las preguntas que s'dignin ferli, referents á punts doctrinals del Catalanisme, las quals sortirán contestadas degudament en el número següent. Aquesta secció's titulará «Tribuna de La Tralla».

Als companys de LA TRALLA

SALUT

Los abaix firmats, obrers autentichs, vos telicitan per la hermosa y humanitaria campanya que vos haveu imposat d'arrancar la careta de aquets farsants que ab lo nom de redemptors del poble mos enganyan com bens, fentnos servir de escaneta per las sevas ambicions personals.

Tots nosaltres pertenexiam á diferentes agrupacions mal anomenadas republicanas y tenim de confessar que **LA TRALLA**, mos ha fet obrir los ulls á la veritat, reconeixent que tot lo que'ns predicavan dels catalanistas que eran uns retrogrados y misaires, es una farsa, sostinguda sols pera explotar la nostra bona fé y el desitx que tots teníam de mellorar nostra trista condició econòmica.

Per lo tant, estém convensuts que dintre vostres rengles podrem treballar per nostra emancipació y abandonant aquets falsos redemptors mos allistem ab vosaltres.

Poden fer us dels nostres nom y domicilis si ho crehuen convenient.

Vos saludem posantnos al vostre costat tot cridant visca la llibertat dels pobles. Barcelona 20 de Abril 1904
P. A.—M. L. y J. LL.—P. T.—seguieren las firmas.

No donan la cara

Els enemichs de Catalunya, que ho son, com es molt natural, del Catalanisme, combaten aqueix moviment de llibertat, ab totas las malas armas propias sols dels sers que, com ells, son raquitichs y esquifts.

Es debades que'ls catalanistas vinguéam predican cada jorn, la bondat y la inmaculada pureza de las nostras doctrinas, com ho és el que vinguéam demostrant que no trevallém á favor de cap exclusivisme y que sols volém el bé de tot Catalunya, grans y xichs, pobres y capitalistas, homes y donas.

Monárquichs de totas las castas espanyolas, republicans á lo cranch, vividores de tota mena, atacan al catalanisme sense tóni só, presentant als seus prohoms com á burgesos, demagogos; retrogrados, revolucionaris, atrassats y anarquistas, barrejant conceptes opositos ab altres, de una manera llastimosa.

No hi ha hagut cap home que ataqués al Catalanisme, per lo fonamental de son programa: l'Autonomia; y es que aqueixa aspiració, la més sublim del ciutadà, cap persona la pot atacar á cara descuberta, sens'exposarse á quel declarassin Butxi de R. O.

Això prova la mala fé de nostres enemichs, en atacar á la fosca, com lladres de camí ral, els ideals de progrés que ostentem.

Nosaltres, ataquém als carlistas, porque volen junyir sus personas al domini d'un rey absolut, abandonant, com sers estérils, els drets que tot ciutadá ha de tenir; ataquém als republicans unitaris, porque veyém en sus doctrinas bordas, l'escarni més gros fet á la Llibertat d'els homes, com es el preconisar el centralisme ignominios y reaccionari ab el nom del Progrés; combatí al régime vigent, per la rahó de que xucla tots els nostres esforços, arrebassant els nostres drets, befant y esclavitsant á aqueix poble que no vol ser esclau, y imposantli una llengua forastera.

Fem la contra y la lluya pit á pit, sens amagarnos per res, convencuts de que en nosaltres está la rahó.

Els no poden discutir ab els homes de pensa progressiva y conreuan sa obra destructora, distractent al poble ab encenalls de diferents colors, aqueix poble honrat que'l jorn qu'estigui ben assadollat de la bondat de las nostras ideas, vindrá á engroixir las rengleras autonomistas y á lluyir contra el enemic, ostentant l'honor de ratió del treball, fins assolir la germanor de tots els homes de cor, qu'es l'ideal d'autonomia.

JOSEPH BATISTA

Polémicas

I

—Y donchs, Joan, com es que no se'ns veu may are per la Fraternitat?

—Ja veurás Joseph: vaig sentirá un catalanista y'm va agradar molt lo que'm va dir y...

—Ah: ja! t'has tornat catalanista. Ja ho deya yo que tú no n'eras de republicà; com que darrerament tan aviat llegia *La Campana* com LA TRALLA.

—Donchs anavas y vas molt equivocat. Era y soch republicà y precisament perque soch un republicà ab to's els ets y uts soch catalanista.

—No diguis això perque tu ja sabs que un republicà no ha d'esser clerical ni retrògado com ho son els catalanistas y si tu are vols ser catalanista deu ser que t'has tornat de la crosta.

—Vas complertament errat de comptes, Joseph: per ser catalanista no s'ha de ser de la crosta.

—En Lerroux, en Junoy, l'Ardit, etcétera, etc., ho diuhen ja pots comptar que en dientio ells...

—Tant es que hò diguin com que no: jo are dich (y no t'enfadis); en Joseph es un lladre.

Tu que ets mes honrat que la ignocencia no hi estarás conforme y'm dirás que presenti provas de la meva afirmació. Com que jo no puch probarlo quedare malament devant de tothom y'm tindrán per un embuster.

—Sí, Joan, pero...

—Calla y escolta. En Lerroux y demés de la colla sempre'n deyan; els catalanistas son això, son allò y allò altre, pero Joan demostrat may las sevas afirmacions? Respon Joseph.

—Es clar que no han presentat demostracions pero ellos son d'allò mes sabis y ja pots considerar que saben ben bé lo que diuhen.

—Es vritat que saben lo que diuhen: pero també saben que no es cert que els catalanistas siguin lo qu'els afirmén. Una prova n'es que quan atacan la monarquia de datos en trehuen per las butxacas; si atacan als carlins y'ls diuhen clericals tot seguit se recordan, pera apoyar la seva afirmació del lema Dios, Patria y Rey; pero tractantse del catalanisme no han presentat may arguments.

—T'esplicas molt bé d'ens aqu'ets catalanista.

—No tant com en Lerroux que ab quatre mots vos te ensarronats.

—Y donchs perque'l seguia?

—Perqué era com tú un fanàtic: passava les horas llegint els articles d'ell y demés companys, se'm veia ab la Publicitat als dits: pero un dia vaig comensar á enraonar ab l'escombrayre y'm va deixar parat. Es un xicot que deu llegar tots els paperots que li van al cabàs perque sab unes cosas que no sé pas d'ahont se las pot haver tret.

—Y que't deya?

—Que'ls catalans no'ns tenim d'amohinar per Republica ni Monarquía.

—Y donchs de qué?

—D'esser catalans. En fi, va arripiar á convence'm y jo desitjós d'instrucció, en lloc de venir á passar l'estona á la taberna acabat de sopar m'estava á casa. Aixís vaig anar estalvant els diners de la taberna y fent un esfors n'hi vaig ategir uns quants y em vaig comprar una Historia de Catalunya. Vaig proporcionarme folletons y algún llibret que jo llegia cada dia ab mes afició perque es molt bonich: ¡com que parlan de nosaltres els Catalans! y sobre tot no s'hi troba allò dels detritus y sumideros, etcétera, etc., que surt sempre de la ploma dels teus quefes. Resultat de tot això es que soch un catalanista de cap á peus; que se perque soch catalanista y que'm veig capás de discutir ab tothom.

—Tan poderosas son las ideas catalanistas?

—Sí, Joseph; perque pels catalanistas son la vritat. Si tu vols jo t'en explicaré tot lo que n'he aprés y veurás com no hi ha res de lo que diuhen. En lloc d'acudir á la taberna y demés centres, vina algún vespre á casa y t'asseguro que avans de poch arribarás á ser catalanista.

—No ho crech perque això de la República es molt bonich y jo sempre seré republicà.

—Es que jo també'n soch de republicà encara que sigui catalanista y aixís podrás ser tú.

—No ho entench.

—Si vens dissapte t'ho explicaré y molt será que no m'entenguis.

—Donchs vindré. M'has despertat la curiositat.

—Donchs recordat que t'espero, salut y fins dissapte Joseph.

—Conservat bo, Joan.

Llengua... y res mes que... llengua

«...si se nos antoja, Barcelona ardería por los cuatro costados. A mi me bastaría con decirlo y tomar una tea en la mano...» (Parauas de'n Lerroux, escritas en *La Publicidad* el 14 del present mes).

LA TRALLA que milita dintre del catalanisme que es essencialment democràtic y respectuós ab tots los modos de pensar, no pot menys que protestar del acte per uns senyors verificat en contra de un diari, encare que aquest diari siga tant enemic de Catalunya y de la seva llibertat com ho es *La Publicidad* y'n protesta perque considerem que l'esmentat acte desdiu d'aquesta gent mal anomenada del *orden* que ab la excusa de donar gracies á Deu per haver salvat (segons ells) la vida de un home, no tenen inconvenient, en nom mateix de aquet *orden*, en demanar la mort per altres homes que, seran tot lo miserables que's vulgui, pero que ténen dret á la vida.

Pero de la mateixa manera que havém protestat de la intolerancia dels de dalt, protestém també del grupat de lloc que el Sr. Lerroux ha llenyat á la cara del poble català y molt especialment á la cara d'una part del nostre proletariat que atret per los mirallets d'una república, segueix á homes de sentiments dubtosos y de conciencia esguerrada.

Que s'ha figurat el Sr. Lerroux del nostre poblet? Se creu per ventura qu'els obrers catalans que podrán esser tot lo republicans que's vulgui, han nascut per incendiaries ó criminals?

¡Ah! que n'ha estat de sincer en Lerroux, ab lo seu article «Frente á Frente». Y com s'hi retrata allí'l seu esperit mesquí, la seva anima castila y la seva rabia en contra del nostre poble!

Ben mirat allò es la confessió mes palesa de que veu aproparse lo seu enderrocamen en aquesta terra que no s'ha fet pera medrarhi cap mena de tirans.

«Si se nos antoja, ardería Barcelona por los cuatro costados»; ¡Adios Quijote! Pero digas Lerroux digas gen aquest cas qui t'acompanyaria, qui? Tal volta alguns dels teus paisans, auells de pas com tu, foragitas de la plana morta, desitjosos de continuar la historia d'Espanya, moguts per l'esperit d'una rassa dominadora; rassa que s'ha fet aborrible á tot arreu *con sus fazañas*; pero de català honrat ni un, enteneho bé, ni un, y si algun te seguís seria no mes que aquells infelissos quinzenaris que t'acompanyayan al pretenent assalt del colegi de Sta. Agnès ahont de mostrears tenir molt valor... pera correr.

Bastaria que yo cogiera una tea en la mano y tu y la tea anirías á can caps mes depressa que no canta un gall.

Y no seriam tal vegada nosaltres sols els catalanistas els que't posariam á ratlla en los teus instints incendiaries, serian també els mateixos ab que tu confias, puig segurs estém que això seria el gran alicient per despertar en ells l'anima catalana avuy sola'nent adormida per l'opi fals de nosaltres predicacions.

Lerroux has llenyat un guant al poble de Barcelona, guant que nosaltres no recullim ab las mans per no embrutarnos; ab la punta de la sabata el llensem á la claveguera que es al lloc que li correspon, pero tingas per ben entés que nosaltres te desafiam á que portis á la practica las tevas ridículas amenassas; del contrari als molts dicteris ab que avuy se't molesta nosaltres hi asegrírem el de que ets un llengut y res mes que un llengut.

Pensa Lerroux que aquest poble te un adagio ben grafich per tots los que amenasan y no pegan que diu aixís.

Qui amenassa y no pega per bestia's queda.

FIBLÓ

á venir per qui ab la màquina
—Ab l'aviador?

—Cabal.

Tinch una gran anyorança y el metje á qui he consultat m'ha dit que si no m'en nava al meu pays al instant no tardaría dos días en *veurem* mort y enterrat; ab això si voste cuya ab l'aparell de volar y puch tornar d'aquest modo altre cop vora la llar li prometo enrecordarmen y no serli mai ingrat. Fet y dit; dintra dos días en Juandó's va presentar. Tothom yá corre á avisarme glòria al invent colossal pugem á dalt de la màquina dem l'adeu á la Ciutat... y fenent, fenent els ayres pel mitjà de l'innombrable atravessem la Siberia Russia, Turquia... Hostafranchs y quant som al Tibidabo cansants ja de tant volar vam descendit una miqueta per pendre un petit descans. Are lo demés que falta ja ho he dit al començar. Jo vaig marxar cap á casa y en Juandó... cap á inventar y aquí'm tenen altre volta content, alegre y trepat y desitjantlos com sempre salud, alegria..... y naps

UN BREVIARI

En Junoy aná á preparar el viatge reyal á Tarrasa ananthi á predicar la vigilia y expressantse en tons mansos y conservadors, con si estés ben imposat del paper d'agent de la monarquia que desempenyava...

¡Prudència! Ordre! Calma! Serietat! fóren las recomanacions que'l radicalissim negret Junoy va fer a los seus adictes de Tarrasa. Aquests molt agrahits l'anaren á despedir á l'estació y llavoras ell desd'el dia del tren doná un crit de ¡Visca la revolució!

Oye tu amig Junoy:
vas á ser en Barcelona
lo mismo que ha sido en Tona
otro conocido hoy.

Han sortit unes aucas ab l'Historia de Catalunya pera difundir entre's noys catalans el coneixement de la historia de la Pàtria.

Encara que's publican pera'ls noys recomanem aquestes aucas á molts senyors grans pera que aprenguin lo que no sáben.

Hi han 80,000 homes en vaga forsosa. Las fàbriques se van tancant y de la sort dels pobres treballadors que quedan sensa feyna ningú se'n preocupa.

Es precis que'ls homes de cor fassin quelcom en son favor y es hora ja de que per medi d'un moviment amplement liberal s'arrenqui als nostres obrers de las grapas d'aquests redemptors que 'ls enganyan.

Despedintlo

Ella: —¡Adiós, simpático, rico, hermoso!
—No te apures, esposa mía, que, según dicen, pronto vendrá otro.
—¿Quién?... ¿Salmerón? ¡Es demasiado feo!

Es hora de ferlosi veure clar que ab tot y tenir majorias al Congres y al Municipi, no hi ha qui aixequí la veu en son favor.

Per dever d'humanitat hi venim obligats.

* *

Entre niñas de la buena sociedad.

—Yo lo he tocado.

—Yo le he tocado el sable.

—Yo le he tocado la mano

—Yo le he tocado... el vals de las olas
Ab tan tocar, me parese
y creo no voy errado
que es facil seais vosotras
las que os habeis tras-tocado.

* *

Totas las cosas llejanas s'encomanan.

Perque un boig del manicomio de Reus va dir al Rey que ell era Rey, en Lerroux ha tingut enveja y ha fet una reyada.

No es altra cosa lo que vol dir en un dels seus farols literaris de La Putinera. Se declara Rey y rey absolut de Barcelona; al grito de sueltos tots qu'ell dongui, hi haurá un daltabax de mil dimonis... Permetim que me n'en fumi!

* *

En Lerroux va confessar que pera cremar Barcelona per tots quatre costats, seria precis qu'el-se posés al devant ab la tea.

Qu'es com dir que no cremarà Barcelona, perque lo qu'es ell no es capás ni de agafar cap tesa, com no siga d'aquestas que tres manats valen cinc centims, ni es capás de posarse may al devant de cap moviment revolucionari en el que hi hagin probabilitats de rebre.

Menos llengua y mes fets, senyor matalutodol..

* *

En Linares passejanse á peu pel Passeig de Colón se veu assaltat per un pobre:

—Señorito una limosna por el amor de Dios.

En Linares distretam, pensant que li llejan un altre missatge.

—Esto pidalo usted á las Cortes.

* *

El prestamista republicà valent Sr. Palau, fou delegat el passat diumenge pera anar á fer las bessess de Lerroux en el mitin que aquest senyor havia promes donar á Premià de Mar, de tornadá de Mataró. Els que l'esperavan á la estació al veurer que per tercera ó quarta vegada havían sigut enganyants, ne van deixar anar uns quants de recargolats veient el nou engany de que eran víctimas. Tafenejan nosaltres per allá varem poder sentir el següent dialech:

—Y donchs que no vé en Lerroux?

—Se n'ha anat á Barcelona desde Mataró ab el directe del matí.

—Y en Junoy?

—Tampoch ha vingut

—Y l'Ardit?

—Tampoch. Sols ha vingut aquest nyevit de Palau.

—Ja sabs que aquest no'ns agrada. Diuhen que deixa diners á tornar doblats:

—Donchs com es que no ha vingut en Lerroux tan com nos ho va prometre?

—El prometre no fa pobre

—Pro fa embuster si no's compleix.

—Per mi se'n rifan. Ja va per tres vegadas. Veient el descontent que regnava dos d'ells varen decidir-se á agafar el tren y tornar ab en Lerroux mort ó viu» (textual).

—Lerroux, procura cumplir ab la paraula que donas, perque això de «mort ó viu» crech qu'es eloquent de sobras.

* *

En Francisco Palau que viu al carrer de la Universitat 13 entresuelo es diu modestament humil de obrero.

Obrero (P) humilde (P) y viu al ensanche en un pis que pot competir ab lo de molts burgesos.

Segurament el Sr. Palau es creu que tots baden com baden molts dels seus correligionarios que li deixan ostentar sense protetar l'honor de obrer.

Per que han de saber que D. Francisco Palau y Dalmau no es tal obrer ni cosa que si assembli molt al contrari es un estira cordetas dels obrers y necessita com ho prova el fet de ser prestamista y deixar diners ab un tant per cent crescudissim,

En nom de molts obrers protestem de que aquest prestamista s'arrogi un titul que no's mereix.

—Estamos Sr. D. Francisco Palau y Dalmau obrero de camama y prestamista sense entranyas?

* *

Darrera d'un espectacle ne vindrà un altre. Se n'ha anat el Rey d'Espanya y ja tenim en porta al Rey dels Republicans.

Ho dihem aixís, tal com sóna perque nosaltres que no som monarquichs encara es l'hora que haguem vist en la política den Salmerón alguna cosa que no ho pugui implantar un Monarca.

Parlan de cambiar régims y nosaltres no mes hi veyem cambi de persones. Y per si anavam equivocats, nos vé á donar la ráhó lo que's republicans projectan ab motiu de la vinguda del seu Rey qu'es lo mateix que han fet els monarquichs ab la vinguda de Don Alfons.

A Cornellà de Llobregat hi ha un obrer lerrouxista que parla ab un company nostre li diugué que ell se comprometia á fer acceptar á n'en Lerroux una controvèrsia pública si sortia qui volia retar-lo.

Aquest company nos vingué á oferir la ocasió y un de nos tres redactors li ha acceptat, ab la condició de què ha de esser el mateix D. Alejandro qui discuteixi ab ell. Per are encara no hem rebut resposta.

La Esquella pôs un ninot figurant el poble felicitant als regidors catalanistes Carné, Suñol, Giralt y Pijoan.

Y entre'ls que'ls felicitan s'hi pinta ella també felicitantlos.

¿No havíam quedat ab que tots els Catalanistas eran clericals y retrògados?

Pero ja't coneix herbeta que't dius m'erd... uix! No't creguis que aixis venguis mes Esquillas. Es passada de moda y ja sabém que las cosas passadas no las vénen ni de franch.

La escena en el Port de la Pau al despedirse'l Giralda.

—Adios Barcelona.
—Viva Maura!
—Viva aixó!

—Viva alló!

Un buró plé de noble entusiasme: ¡Apa buenas senyora Maura!

Cambiant la lletra final m'hi adhereixo.

Sembla que á Espanya li han tornat á amagar l'ou ab aixó del tractat Anglo-francés.

Es com si diguessim que han vingut hostes que de casa'ns han tret.

Jo no'm preocuparia gens d'aixó si no fos, que l'americani se'n ressent un bon tros. Sobre tot quan penso que'l porvenir d'Espanya era á l'Africa.

Accompanyém al Porvenir en el sentiment.

El Rey vol tornar sovint á Barcelona. Li ha agratad y vol viure entre els caialans tant temps com pugui.

Aixis ho ha dit en Maura.

Nosaltres no hi temen res que dir porque tampoc podem dir lo que voldríam, pero no estarà per demés que's fassí fixar á n'en Maura ab que Barcelona es molt donada á boiras,

Es una advertencia.

El Brusi va dir que fins el cielo se había ennovulado porque el Rey ja era fora. Y efectivament d'ensà que se'n en ha anat la algría, sembla que'l temps s'ha posat tant trist que fins y tot ha plorat.

Quedém ab que'l temps es monárquich y la pluja també.

Al menys dirán ab rahó que á Barcelona hi han elements partidaris de la monarquia.

Se'n assegura que aixó de la vinguda den Salmerón se va tornant ayuga-poll.

Diuhen com á cosa certa que l'amo de tots (Salmerón) ha renyat al amo de Catalunya (Lerroux) porque s'ha vestit d'anarquista barato.

Afegeixen que en Salmerón ha dit en carta particular á n'en Lerroux, que si continua per aquest camí, se veurá obligat á desautorizarlo.

Esperém que s'desmenteixi la noticia y desitgem que no sigui res.

El Globo de Madrid està molt preocupat porque los municipals de Barcelona no's descobren devant del Rey com ho fan els guarda-civils, y demana que tots els cossos saluden d'una mateixa manera: ó tots coberts ó tots descoberts.

D'aixó se creu qu'esdevindrà la regeneració d'Espanya.

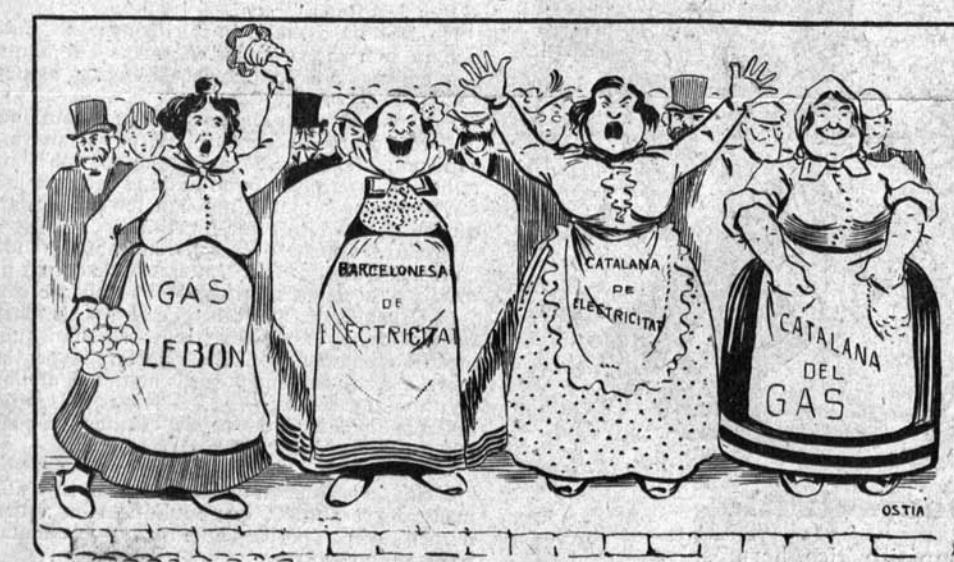
Els Republicans que fan d'amo de partit no poden amagar de cap manera el seu esperit autoritari y absolutista.

Pera avisar als correligionaris que es temps de fer las inclusions ó exclusions de las llistas electorals, publican un anuncie á La Putinera que comensa aixis: «Todo republicano tiene el DEBER etc:

Aviat el republicanisme tindrà mes devers que una orde monàstica!

Consti que cap ciutadá te deber d'exercir lo que es un dret. Es precis distingir entre las paraules y amagar mes la pota, que se os veuen las ungles,

En conta de recordar els devers del republicans electors, convindria qu'estudiessin mes y cumplissin mellar els devers dels republicans elegits.

La Sociedad de Tiro de Pichón anuncia una tirada extraordinaria en honor de S. M. (De *La Vanguardia* del dijous passat.)

Aquesta setmana han quedat sense ocupació els que's venen la vergonya per calderilla.

Ja está del tot desfet l'arc de triomf (?) del Passeig de Gracia.

¡Y nosaltres que'ns creyam que esperarián á que tornés á ser Dijous Sant pera trevallarhi!

Are que'l temps s'ha tornat á refreshar ens treuen el termòmetro de la Plaça de Catalunya.

Cosas de Espanya: ya pasó, no hubo nada.

En un palco del «Palais de Cristal» ahont hi concorren en Junoy y Companyia, s'hi promogué dimars una renyina á conseqüència d'haverlo convidat una estrella á ballar el Cake-Walk.

Se diu que la estrella buscava negre pera fer parella.

Premiá de Mar

Amich carreter: Si senyor, si. Llavors era president de la Diputació En Darí Romeu y son cunyat En Trias havia comprat la linea que nosaltres'n deyam a ca'n Balta. Però no tingui pressa. Ja suposu que vosté m'ho pregunta, per quan hi vinga amb el carro, tenir los mes datos possibles. Tothom va creurer que si la carretera's va fer per allá y no a dret fil, pròlongant, la'n que quedarem'n la carta anterior, va esser ab l'idea de que pagant'ls altres, (Diputació y ls pobles de Premiá de mar y Premiá de dalt,) aquella finca, de ca'n Balta, llavors de ca' En Trias tingues, bona carretera, tan per anar á Premiá de dalt com per anar á l'estació del tren, á Premiá de Mar.

Permetim que agafant el punt, final de la carta anterior continui y ja que vol que l'hi expliqui el camí y lo que siga digne de la Tralla de vosté, no serà per demés que's fixi'm aquella casassa á mitx acabar que veurá á la banda esquerra de la carretera, avants d'arribar al cementiri: Si: I: sembla bé, quan hi passi,aconselli al amo, que l'acabi. Ara, vista aixis fa tristesa. Pero acabada serà un gran adornu per aquella part d'ensanche.

Seguint amunt y al passar junt al cementiri, si despresa, d'haber rasat un pare nostre per'l descans de las animas dels allí enterrats, s'fixa'n las parets, aquelles tacas que hi veurà, no's cregui que sigan dels cadávers dels nichos. Aquella humitat deu ser de les plujas, però si vol aconsellar al ajuntament de Premiá de mar, que ho fassí en lliscar am un bon Portland, jo y tot Premiá de Mar, li agrairíam.

En la vinenta carta, ja'n pasejarem la carretera de ca En Trias, dich per la carretera de ca En Trias y veurem que la linea recta, s'convertí en una de tortr com una fals y si tenim bon temps arribarem á la Capella de la Sisa.

FONT TAPADA

D'Olot

Sr. Director de LA TRALLA:

Torno á agafar fuert pera tirarlo sobre'l «Centro Obrero» que diferencianse molt de la cultura que te ja reconeguda l'«Ateneu Obrero» s'entrete com sempre donant els aburridissims balls setmanals y posar el gravamen 48 duros sobre'l gastos de la Societat per comprar cartas de joch.

Es d'esperar que's estimatis obrers que componen dit «Centro» veurán millor garantidas sas quòtas procurant la manera d'instruir á sós estimatis germans de treval igual qu'ho fan al «Ateneu» Societat digna d'esser admirada per haverse ja ab lo poch temps que conta d'existència una biblioteca bastante nodrida d'obras regalades per diferents personalitats.

Aquest «Ateneo» creat per prestigiosos elements obrers de nostre villa sosté a demés una escola en la qu'hi figura com á mestre'l que fou president del «Centre Catalanista», Sr. Matas, havent ja donat proves del acert aq' que la dirigeix celebrant duhas veueltas ahont los cinquanta alumnes qu'hi assisteixen han demostrat tant xichs com grans los avansos que baix la direcció del dit Sr. Matas han fet ab poch temps.

— Si la Corte sentara sus reales en Barcelona, esta Ciudad prosperaría extraordinariamente.

— Va molt equivocat, senyor alabarder. Si á Barcelona no hi hagués lo poch que hi ha de la Cort, ja fòram tan lluny que no ns veurián.

Per aixó felicitem al «Ateneo» y al digne professor encoratjantlos á continuar l'obra empresa, y donem las gracies al Sr. Corcò per lo regalo que's ha fet de sos admirables cartells de «La Pedagogía Moderna», y acabém excitant al «Centro Obrero» (que per serho l'estimem igual) a qu'imiti al «Ateneo» ab la seguretat de que ha de donarli profitosos resultats.

J. P. REIG

Olot y Abril 16 del 904

Sr. Director de LA TRALLA:

Are si que no va de rondalla.

Segons notícies qu'hem llegit en casi tots els diaris de la província, l'nostre Pepe Fandillas ha sigut sospès y de clarat incapacitat pera l'exercici de'l càrrec d'alcalde per la comissió provincial qu'entenia en lo análisis de'l seu cervell.

Del informe donat, y que ja corre en mans del domini públic, se n'ha fet càrrec l'alarb Catllera y l'altre de la colla, veystents rondar tots capificks y rabiosos. Sort qu'un agutziel enterat del seu estat es va á certa distància pera en tot cas endossarlos i també alguna bolla.

Del Conzequencia no hi ha que dirlo. Veu fugir las seves bessas y també desespera. Pro del mal el menos; en Pepe no ha perdut lo paladá y encare l'hi queda la cónyuge que sempre arreglará alguna coseta.

La qüestió es fer'ls ulls grossos.

En cambi veym passar al regidor Sr. Morral (qu'és catalanista de color de gos quant fuig) tot rialler y alegroy, qui sab si barrejat ab las cabòrias presuntuoses de qu'elt serà l'alcalde com ja s'ho havia empassat altres vegadas.

¡Infelís! Alcalde tu... y que farias si'n fossis d'alcalde? Ja t'ho diré! ridiculizar una vegada mes apren del entreteniment que donarias á ne's que't fan ballar de tras cortina mentres tot tirante'l fil farian bellugar camas y brassos al seu gust y capritxo.

Mira, Morral (y no t'anomeném malament ab prou que l'ho mereces) has de sapiguer que's castellans al veure la teva estampa tots decidits t'apretarian alló de «Hombre grande por una plaza, no por mi casa» pero nosaltres qu'encare't volim b'e aconcellém que ni á la plassa t'aturis, perquè posat á servir de joguina també'n servirias á ne la canalla y de fixo que't treurian d'ella. à cops de pedra.

Valgat d'aquest concell y modifica'l teu 'procedir, perquè del contrari á tu que't dius catalanista t'arrivaré encare mes fort á l'esquena.

Diga'ls a n'aquests que t'atlian que ja n'has fet prou de pallasso, que surtin ells á donar la cara, que no la deuen tindre gayre neta quant tant y tant l'amagan.

Digalshi á n'aquests traspuntes de comedia que tant y tant disfrutan quant peguem á ne's altres, que's preparin y que's tinguin molt conte á relliscar, que'l meu fuet no serà d'aquells que's gastan en quatre dies.

Tant tu com els altres haureu de valdensem

si no voleu rebre; ab això tingueho per entès. Sallent y Abril 17 de 1904.

Nota.—En Bernat Tinarret està queixós perquè l'poch most que va trascolar lo dia del triomf no varen donarli com jo deya, si no que ya pagarne p'ell, 15 céntims. Bueno rectifico y constin els 15 céntims.

La queixa d'En Pere Rulé es un'altra. Ab lo del mort està conforme, pero'l que no l'hi va be ni l'hi quadra es això del Rulé qu'alguns maliiciosos ja hi han donat un doble sentit.

El seu nom es Rué y per lo tant hi sobra la L. Bueno, també rectifico y queda treta la L.

FUET SALLENTÍ

• • •

De Valls

Sr. Director de LA TRALLA: Després d'uns quants dies d'estar sense, ha sigut nomenat alcalde lo regidor Casañas, carlista que té tal vegada honors de conservador.

Ab tot, sembla qu'és bon home.

Lo qu'ha de fer es no embolicar's ab ningú perquè tothom lo faria anar malament; principalment los regidors que tots son prous... dolents.

J'Ah! Hi ha Cristiá que si no fos perque son padri'l fa anar malament, seria maco, ¿no veu?

Escola, Cristiá dolent; (l'hi dich ab cara seria) ¿Qu'es virat qu'el dia de Pasqua vas plorar perquè ton padri, aquell senyor que tu sabes y jo... ja'n parlaré un altre dia, no't va volgut deixar anar cap dia de Setmana Santa ab la gramalla?

Donchs, torna á plorar un altre dia, lleig, perquè t'hi ficavas ab los grans que no ho veus qu'és una mica massa petit? Ves sol, Casañas, que't valdrà mes, y treballa dret. Ja sé qu'és molt difícil arreglar los desarreglos del desarreglat Municipi, pero al menos fes de manera que no diguin de tu lo qu'han dit de molts altres. Are'm vull permetre preguntar al ex alcalde Plana: «Es cert que vosté va comprar quant era alcalde, una mula de vint-i-quatre unsas pagant lo poble?

Es cert que també pagant lo poble va fer arreglar's las terras que les tenia que feyan llàstima?

Es cert qu'á las nostres costelles va enportarse n'á Madrid (no's llegeixi lloc escusat) al seu fill moreno quant voste hi va anar per la coronació?

Y are, sols t'ho dich á tu, Plana: no estranyis que t'ho pregunti aixó, donchs es solzament pera que serveixi d'exemple al alcalde actual, y dirlhi: Mira lo qu'aruy diuhen d'aquest y d'altres, demà ho dirán de tu si no ho fas bé. Crech que no t'enfaradarás y dispensa la franquesa.

Voste, Sr. Director fassi de manera que rebém cada setmana LA TRALLA donchs ne fa tres que no l'hem rebuda y en una d'ellas he viat que va publicar la meva primera correspondència, per lo que l'hi dono grans mercés.

Y no vull acabar sense oferirme á Casañas ab tot y per tot quant siga de justicia y en bé del poble.

Pera ajudarlo en això, y pera fuetejarlo quant s'ho mereixi tindrà sempre la tralla á punt. Valls y Abril 18 de 1904.

PAU RENECH II

Tip. «Arte Moderno», Passeig de Gracia, 83; Barcelona